

EUROPEJSKIE SPOTKANIA OSÓB DOŚWIADCZAJĄCYCH UBÓSTWA

Historia, wnioski i przygotowania

Na podstawie oryginalnego dokumentu EAPN : Handbook for the Meetings of People experiencing Poverty Draft – wersja 4 – grudzień 2007 r.

Wydane przez Pierre Klein – ATD Czwarty Świat Polska do celów streszczenia i tłumaczenia – styczeń 2008 r.

© Polski Komitet Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu – styczeń 2008

Czym jest EAPN ?

EAPN (European Anti Poverty Network – Europejska Sieć Przeciwdziałania Ubóstwu) powstała w 1990 r. w Brukseli, jako niezależna sieć organizacji pozarządowych (NGO) i grup zaangażowanych w walkę z biedą i wykluczeniem społecznym w państwach członkowskich Unii Europejskiej. EAPN to sieć:

- 25 krajowych sieci organizacji wolontariuszy i grup obywatelskich zajmujących się zwalczaniem biedy w każdym państwie członkowskim UE
- organizacji europejskich, których główna działalność związana jest ze zwalczaniem biedy i wykluczenia społecznego.

EAPN ma status konsultanta przy Radzie Europy i jest członkiem-założycielem platformy europejskich społecznych organizacji pozarządowych.

Podstawowe cele

- zapewnić walce z biedą i wykluczeniem społecznym odpowiednio wysokie miejsce w programie politycznym Unii Europejskiej;
- promować i zwiększać skuteczność działań przeciwko biedzie i wykluczeniu społecznemu;
- wywierać naciski w interesie ludzi i grup doświadczających biedy i społecznego wykluczenia, wspólnie z przedstawicielami tych grup.

We wszystkich obszarach swoich prac, EAPN uwzględnia kwestie równości płci i elementy antyrasistowskie.

Strona internetowa EAPN Web **www.eapn.org** jest portalem referencyjnym w zakresie biedy i wykluczenia społecznego w Europie. Biuletyn (Network News) oraz ukazujące się co dwa tygodnie zestawienie wiadomości (EAPN Flash) zawierają informacje na temat EAPN i polityki/wydarzeń w UE oraz na temat wspólnotowych programów i inicjatyw będących przedmiotem zainteresowania członków EAPN.

Polski Komitet Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu.

W dniu 1 lutego 2007 roku w Warszawie powołano Polski Komitet Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu. Komitet działa przy Wspólnocie Roboczej Związków Organizacji Socjalnych (WRZOS). W jego skład oprócz WRZOS weszły zarówno duże związki organizacji socjalnych, takie jak np. Caritas, Federacja Polskich Banków Żywności, MONAR, Towarzystwo Pomocy im św. Brata Alberta, jak i mniejsze organizacje działające na poziomie lokalnym i regionalnym, w tym o znaczeniu międzynarodowym jak Stowarzyszenie ATD „Czwarty Świat”.

Celem Polskiego Komitetu Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu jest m.in. monitorowanie i recenzowanie działań zadań państwa w sferze walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz współkształtowanie polityki społecznej w tym zakresie na poziomie ogólnopolskim oraz europejskim. Pierwszą przewodniczącą Komitetu została pani Małgorzata Lelonkiewicz z Federacji Polskich Banków Żywności.

Zainteresowanych prosimy o kontakt z Sekretarzem Polskiego Komitetu EAPN - Kamila Płowiec - c/o WRZOS ul. Nowy Świat 49 00-042 Warszawa Tel. (022) 826 52 46 - e-mail: kamila.p@wrzos.org.pl

EUROPEJSKIE SPOTKANIA Z OSOBAMI DOŚWIADCZAJĄCYMI UBÓSTWA

Historia „Spotkań”

2001 Ze względu na swoje doświadczenie zdobyte podczas **“procesów partycypacji”** poczynając od 1994 r. (Krajowy belgijski raport z 1994 r. poświęcony ubóstwu był napisany wspólnie z osobami doświadczającymi ubóstwa), rząd belgijski wykorzystał fakt sprawowania przewodnictwa Unii Europejskiej do uruchomienia **pierwszego „Spotkania” ludzi doświadczających ubóstwa**. Uczestnicy dokonali oceny czterech kwestii: mieszkalnictwa, zdrowia, kształcenia i dochodów.

Z tego pierwszego wydarzenia wyciągnięto jeden poważny wniosek, że osoby doświadczające ubóstwa dysponowały wiedzą i umiejętnościami umożliwiającymi dokonanie analizy wykluczenia i że stanowiły imponującą siłę wpływającą na kształt programu, prezentując żądania dotyczące zwiększenia ich udziału w decyzjach, które mają wpływ na ich życie.

2003 W 2002 r., rząd belgijski zaproponował, aby ta inicjatywa została powtórzona i zaapelował do Grecji sprawującej przewodnictwo UE, aby to uczyniła; Grecja zgodziła się być gospodarzem drugiego „Spotkania”. Jako temat drugiego „Spotkania”, EAPN zaproponowała **„Dobre praktyki uczestnictwa”**. Przygotowania do drugiego „Spotkania” oraz warsztaty podczas tego spotkania przyniosły próby stworzenia modeli procesów partycypacyjnych oraz żądanie ze strony delegatów: osoby doświadczające ubóstwa chcą mieć możliwość bezpośredniej rozmowy z decydentami na temat rozwiązań politycznych, które ich dotyczą.

Na zakończenie drugiego „Spotkania”, Grecja jako kraj sprawujący przewodnictwo UE, przedłożyła oficjalne oświadczenie na czerwcowym posiedzeniu Rady Ministrów, zwracając się z prośbą o ustanowienie „Spotkań europejskich” jako stałego punktu działań w rodzaju obrad „okrągłego stołu” odnoszących się do spraw społecznych. „Spotkania” zaczęły stawać się bardziej widoczne: duńska ekipa telewizyjna towarzyszyła delegatom z tego kraju od momentu wyjazdu do powrotu.

2004 Z chwilą, gdy „Spotkania” stały się wydarzeniem rocznym, delegaci mieli więcej czasu na lepsze przygotowanie się. Temat wybrany na „Spotkanie” odbywające się w okresie, gdy Irlandia sprawowała przewodnictwo UE, oczywiście odzwierciedlał żądania wysunięte podczas drugiego „Spotkania” i koncentrował się na dialogu między osobami doświadczającymi ubóstwa i decydentami pod hasłem **„Uczestnictwo to ulica dwukierunkowa”**. Przy odwróceniu tradycyjnych ról, „władze” były teraz uważane za „gości” zaproszonych przez osoby doświadczające ubóstwa i w tej roli stykali się bezpośrednio z delegatami podczas dyskusji warsztatowych. Na zakończenie „Spotkania” miało miejsce otwarte forum osób doświadczających ubóstwa i panel decydentów.

Następnie nagrane przez holenderską ekipę telewizyjną wywiady z różnymi uczestnikami, na nośniku DVD, zostały skierowane do szerokiego wykorzystania przez krajowe sieci EAPN w celu budowania świadomości wśród decydentów oraz w celu prezentacji podczas krajowych lub regionalnych spotkań osób doświadczających ubóstwa, które stopniowo zaczęto inicjować w ramach różnych krajowych sieci EAPN.

2005 Wśród tematów zaproponowanych przy ocenie trzeciego „Spotkania”, Luksemburg jako kraj sprawujący przewodnictwo UE, postanowił zająć się **dokładnym zbadaniem wyobrażeń i obserwacji dotyczących ubóstwa**. Większy nacisk położono na prezentacje medialne: osoby doświadczające ubóstwa stworzyły

patchwork oraz przyniosły obrazki i fotografie. Ten osiągnięcia twórcze zaprezentowano na wystawie podczas obrad społecznego „okrągłego stołu” w Liverpoolu jesienią 2005 r. Opublikowano również katalog tej wystawy. Luksemburg zaprezentował wysoce otwarte nastawienie i głębokie zaangażowanie w sprawy czwartego „Spotkania”, kierując przejmujące przesłanie na czerwcowe posiedzenie Rady Ministrów, w którym apeluje do wszystkich państw członkowskich o organizowanie tego rodzaju „Spotkań”.

Począwszy od jesieni 2005 r. wiele krajowych sieci EAPN stopniowo zaczęło tworzyć spotkania podobnego rodzaju na poziomie krajowym i/lub regionalnym.

- 2006** Austria, jako kraj sprawujący przewodnictwo UE, powróciła do bardziej bezpośrednich zagadnień dotyczących wszelkich aspektów biedy i wykluczenia społecznego, skupiając uwagę wokół tematu „**W jaki sposób radzimy sobie w życiu codziennym?**” Przy zastosowaniu uniwersalnej metodologii, prace przygotowawcze w tym zakresie wyzwoliły podczas piątego „Spotkania” pełną aktywność i energię osób doświadczających ubóstwa. Każda delegacja tych osób przygotowała plakat i zaprezentowała go podczas posiedzenia plenarnego: było to jedno z głównych wydarzeń piątego „Spotkania”, a ten sposób działania wywarł głębokie wrażenie na gościach oficjalnych. Plakaty zostały zaprezentowane na wystawie podczas obrad fińskiego „okrągłego stołu” oraz w budynku Komisji w kwietniu 2007 r.
- Czeska ekipa telewizyjna przybyła, aby tę wystawę sfilmować.
- Analiza piątego „Spotkania” ujawniła potrzebę podsumowania pierwszych pięciu „Spotkań”.

Podstawowe kluczowe elementy pierwszych pięciu „Spotkań” były następujące:

- Rola osób doświadczających ubóstwa była w tym procesie kluczowa: decydenci i urzędnicy brali udział w wydarzeniach na zaproszenie tych osób
- Żądanie dialogu z decydentami oraz stałego poszerzania zakresu tego dialogu, wyrażone przez osoby doświadczające ubóstwa
- Kontynuacja „Spotkań”
- Staranniejsze przygotowanie „Spotkań” poprzez rozwijanie wzmocnionej sieci krajowych koordynatorów; dłuższy okres przygotowań i wypracowanie konkretnych metodologii
- Rosnąca liczba „Spotkań” na poziomie krajowym/regionalnym, gromadzących osoby doświadczające ubóstwa, decydentów, a w niektórych krajach – pracowników opieki społecznej
- Przedstawianie Radzie Ministrów oświadczeń kraju sprawującego przewodnictwo UE, budujące świadomość Rady na temat istnienia ubóstwa i jego zasięgu
- Wykorzystywanie metod i działań twórczych (plakaty, *patchwork*, ...)
- Rozpoznawalność:
 - Raporty ze „Spotkań” są dostępne w Internecie na stronie EAPN **www.eapn.org** oraz na stronach państw kolejno sprawujących przewodnictwo UE, w około 14 językach
 - W wielu przypadkach w przygotowaniu „Spotkań europejskich” i w działaniach następczych, podczas zgromadzeń z udziałem wielu ludzi, uczestniczyła bardzo

duża liczba osób doświadczających ubóstwa, przyciągając uwagę decydentów krajowych, regionalnych i lokalnych, jak też w pewnych okolicznościach – mediów.

- Wyprodukowanie kilku programów telewizyjnych i/lub filmów na DVD
- Prezentacja twórczych produkcji przygotowanych na „Spotkania” (wystawy)

2007 Podczas szóstego „Spotkania”, w okresie sprawowania przewodnictwa UE przez Niemcy, postanowiono określić priorytet i wybrano jako temat **„Wzmocnienie postępu, wytyczenie nowych działań.”** W „Spotkaniu” tym, które odbyło się w dniach 4-5 maja w Brukseli, udział wzięło 130 delegatów z 27 krajów oraz 97 przedstawicieli władz europejskich i krajowych. Delegaci i goście przedstawili wizualnie temat „Spotkania” za pośrednictwem symbolicznych przedmiotów. Nie umniejszając postępu poczynionego w dziedzinie społecznej, delegacji podkreślili, że cel polegający na wykorzenieniu ubóstwa do 2010 r. jest nierealistyczny w sytuacji, gdy istnieje wiele oznak rozszerzania się zasięgu biedy. Szóste „Spotkanie” wyraźnie pokazało, że procesy partycypacyjne poszerzają szanse na realne upodmiotowienie i pomagają je zwiększyć. Stwierdzono również, że konieczne jest podejmowanie szerszych wspólnych prac przez stowarzyszenia oraz organy publiczne i że istnieje zapotrzebowanie na prowadzenie stałego dialogu na poziomie krajowym.

Wiedza i wnioski

- Centralne miejsce osób doświadczających ubóstwa: decydenci i urzędnicy przybywają jako ich goście
- Żądanie stawiane przez osoby doświadczające ubóstwa, aby podjąć dialog z decydentami i aby one same się angażowały. Uczestnicy szóstego „Spotkania” zgłosili bardziej naglące żądanie podjęcia dialogu na poziomie krajowym.
- Znaczenie cyklicznego charakteru „Spotkań”
- Efekt kaskadowy: coraz większa liczba krajowych sieci EAPN organizuje spotkania krajowe i/lub regionalne, skoncentrowane na aktywnym uczestnictwie i dialogu z organami odpowiedzialnymi za tworzenie polityki i/lub z pracownikami opieki społecznej.
- Konieczność staranniejzego przygotowania „Spotkań” i działań następczych daje w efekcie ciągłość działań.
- Przedstawienie oświadczenia kraju sprawującego przewodnictwo UE na Radzie Ministrów buduje świadomość na temat istnienia i rozszerzania się ubóstwa oraz na temat potrzeby zapewnienia kontynuacji procesów partycypacyjnych.
- Wykorzystanie kreatywności w celu umożliwienia wypowiedzi każdej osobie.
- Rozpoznawalność:
 - Sprawozdania ze „Spotkań” znajdują się w Internecie na stronie EAPN **www.eapn.org** oraz na stronach państw sprawujących kolejno przewodnictwo UE.

- Udział coraz większej liczby ludzi w przygotowywaniu „Spotkań europejskich” i w działaniach następczych przyciąga uwagę krajowych, regionalnych i lokalnych decydentów, jak też w pewnych okolicznościach – zainteresowanie mediów.
- Wyprodukowanie instrumentów medialnych różnego rodzaju: programy telewizyjne, DVD, filmy drogi, trzy wystawy, katalog, kreskówki.
- Złożonym procesom nadano wyraz materialny poprzez stworzenie plakatów i przedmiotów symbolicznych.

PRZYGOTOWANIA KRAJOWE

Etap przygotowań krajowych ma miejsce wówczas, gdy przedmiotem działań są osobiste trudności delegatów.

Podczas przygotowań krajowych delegaci będą raczej skłaniani do podejmowania działań jako przedstawiciele osób i grup osób doświadczających ubóstwa, aniżeli do występowania tylko w swoim imieniu.

Każdy koordynator będzie organizować na poziomie krajowym przygotowania do „Spotkania”, stosując środki i metody, jakie uzna za najbardziej odpowiednie w danych realiach krajowych. Niemniej jednak wskazane jest, aby delegacje powstawały w trakcie procesu obejmującego kilka spotkań, podczas których omawiany jest temat „Spotkań europejskich”. W końcowej fazie tego procesu powstanie kształt delegacji. Na te spotkania przygotowawcze warto również zaprosić byłych delegatów.

Po „Spotkaniu” delegaci wspierani przez koordynatora krajowego przeniosą swoje doświadczenie z powrotem do swoich organizacji w celu zapewnienia działań następczych i wzięcia udziału w trwającym procesie partycypacyjnym.

Wyrażone podczas spotkania brukselskiego żądania co do zakresu zadań na poziomie krajowym, regionalnym czy lokalnym, powinny być przeniesione z powrotem na te poziomy.
